
ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

18.10.2024

№ 1244

«2025 елга Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районында юл хәрәкәте иминлеген арттыру» муниципаль программасын раслау турында

Юл хәрәкәте иминлеген арттыру, юл-транспорт һәлакәтләрен кыскарту һәм алардан килгән зыяннарның авырлыгын киметү максатларында Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӨ:

1. «2025 елга Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районында юл хәрәкәте иминлеген арттыру» муниципаль программасын расларга.
2. «2025 елга Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районында юл хәрәкәте иминлеген арттыру» максатчан программасын үтәүне тәэмин итәргә, районда юл хәрәкәте иминлеген арттыру өчен шартлар тудыру чараларын күрергә.
3. Өлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенә калдырырга.

Җитәкче

Ө.К. Габдуллин

«2025 елга Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районында юл хәрәкәте иминлеген арттыру» муниципаль программасы паспорты

Программа исеме	«2025 елга Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районында юл хәрәкәте иминлеген арттыру» муниципаль программасы
Заказчы – Программаның координаторы	Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаның Заказчылары	Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаны төп эшләүчеләр	Нурлат муниципаль районы башкарма комитеты, Россия Эчке эшләр министрлыгының Нурлат районы буенча ЮХИДИ бүлеге (киләшү буенча), Нурлат шәһәрндә "Юл хәрәкәте кагыйдәләре" ДБУ территориаль идарәсенәң профилактика бүлеге (киләшү буенча)
Программаның максатлары һәм бурычлары	Программаның максаты булып: - юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә һәлак булган затлар санын киметү; - зыян күрүчеләр белән юл-транспорт һәлакәтләре санын киметү. Бурычлар булып: - юл хәрәкәтендә катнашучыларның үз-үзләрен хәвефле тотуларын кисәтү; - транспорт чараларын йөртүчеләрне әзерләү һәм аларны юл хәрәкәтендә катнашуға кертү системасын үстерү; балаларның юл-транспорт имгәнүләрен киметү; - хәрәкәтне оештыруны камилләштерү районда транспорт һәм жәяүлеләр; - тиешле хезмәтләренәң юл-транспорт һәлакәте урынына килү вакытын кыскарту, юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күргән затларга ярдәм күрсәтү эшчәнлегенәң нәтижәлелеген арттыру; - транспорт чараларының куркынычсызлык дәрәжәсен күтәрү.
Максатчан күрсәткечләр һәм индикаторлар	Программаның иң мөһим күрсәткечләре булып: юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә һәлак булган затлар санын киметү; юл-транспорт юллары санын киметү зыян күрүчеләр белән булган хәлләр. Программаның иң мөһим индикаторлары булып: транспорт куркынычы кимү (затлар саны), юл-транспорт чаралары нәтижәсендә һәлак булучылар 10 мең транспорт чарасына булган хәлләр); социаль куркынычны кимүе (затлар саны),

	<p>юл-транспорт чаралары нәтижәсендә һәлак булучылар 100 мең кешегә булган хәлләр); нәтижәләрнең авырлыгы кимү (затлар саны), 100 зыян күрүчегә юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә һәлак булучылар); юл-транспорт һәлакәтләре тупланган урыннар санын киметү; транспорт чарасы белән идарә итү стажы 3 елдан артмаган машина йөртүчеләр катнашында юл-транспорт һәлакәтләре санын киметү; зыян күргән балалар санын киметү юл-транспорт һәлакәтләренең үз саксызлыгы аркасында килеп чыгуы</p>
Программаны гамәлгә ашыру сроклары	2025 ел
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганақлары	<p>Программаны финанслауның гомуми күләме 39,0 млн. сум тәшкил итә. Финанслау чыганақлары: - жирле бюджет 4,0 млн. сум.; - Татарстан Республикасы бюджеты 35,0 млн. сум.</p>
Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижәләре һәм социаль-иқътисадый нәтижәлелек күрсәткечләре	2025 елда юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә һәлак булган затлар санын киметү.

Проблеманы нигезләү

Юл хәрәкәте иминлеге мөһим социаль-икътисадый һәм демографик бурычларның берсе булып тора. Автомобиль транспортында аварияләр тулаем жәмгыятькә дә, аерым гражданның да гаять зур матди һәм мораль зыян китерә. Юл-транспорт травматизмы хезмәт яшендәгә кешеләрне житештерү өлкәсеннән чыгаруга китерә. Балалар үлө яки инвалид була.

Демографик сәясәтнең төп юнәлешләреннән берсе-халыкның үлү очраklarын киметү, иң элек хезмәткә сәләтле яшәтәгә ир-атларның тышкы сәбәпләрдән, шул исәптән юл-транспорт һәлакәтләреннән үлү очраklarының югары булуы.

Муниципаль юлларның юл өслегенең сыйфатын яхшырту өчен районда ел саен жирле һәм республика бюджеты акчалары хисабына жирле әһәмияттәгә юлларда каты өслекне ремонтлау һәм урнаштыру эшләре алып барыла, 2024 елда жирле бюджет акчалары хисабына 6500 кв. м. юл, 450 кв. м. тротуар ремонтланган, бәясә 36,9 млн. сум. Республика бюджеты хисабына гомуми мәйданы 8490 кв. м. булган, бәясә 20,0 млн. сум булган юл-урам чөлтәрә (ЩПС) норматив хәлгә китерелдә, шулай ук 6440 кв. м. гомуми мәйданы булган, бәясә 15 млн. сум булган асфальт-бетон түшәлгән юл-урам чөлтәрәнең ремонт ясалды. Фонд тарафыннан 6,5 млн. сумлык юл хәрәкәте иминлеге буенча чаралар башкарылган.

«2025 елга Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районында юл хәрәкәте иминлеген арттыру» муниципаль максатчан программасын эшләгәндә 2023 ел база елы итеп алынды. 2023 елда Нурлат районында 21 юл-транспорт һәлакәте теркәлгән, аларда 1 кеше һәлак булган, 27 кеше төрле тән жәрәхәтләре алган.

Юл-транспорт һәлакәтләренең төп төре-тизлекне арттыру, дистанцияне һәм ян интервалын сакламау.

Нурлат муниципаль районы Самара өлкәсә белән чиктәш урнашкан. Район территориясә буенча 408,9 км уза. төп юллары интенсив транспорт хәрәкәтенә ия булган региональ әһәмияттәгә автомобиль юлларынан зур транзит йөк агымы Нурлат шәһәре («Нурлат-Кузайкино», «Чистай-Аксубай-Нурлат», «Нурлат-Чуаш Тимерлеге» автомобиль юллары) һәм Киекле, Мамык, Аксумла авыл торак пунктлары аша уза. Ерепкино, автомобиль юллары янында мәктәпләр урнашкан, жәяүлеләр кичүләре юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итми, бары тик билгеләре һәм юл билгеләре генә бар, гәрчә светофорларга һәм яктыртуга ихтыяж булса да.

Юл-транспорт һәлакәтләренә бәйлә проблемаларны нәтижәле хәл итү һәм аның күрсәткечләрен алга таба дөнъяның алга киткән илләре дәрәжәсенә кадәр киметү өчен юл хәрәкәте иминлеген арттыру чараларын системалы рәвештә гамәлгә ашыруны дөвам итү һәм аларны финанс ресурслары белән тәэмин итү зарур.

Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итүдә юл өслегенең торышы, шулай ук автомобиль юлларында ясалма яктыртуның булуы мөһим роль уйный. Нурлат муниципаль районы территориясендә төбәк әһәмиятендәгә автомобиль юлларының озынлыгы 408,9 км тәшкил итә. жирле әһәмияттәгә автомобиль юлларының гомуми озынлыгы 614,0 км, шулардан каты өслекле юлларның озынлыгы 264,7 км. авыл территорияләре буенча юлларның озынлыгы-491,1 км, Нурлат шәһәренең урам - юл чөлтәрә-122,9 км. Норматив таләпләргә жавап бирми торган каты өслекле һәм грунтлы юлларның озынлыгы 171,6 км. Шулай итеп, Нурлат муниципаль районында күчеш һәм Түбән типтагы юллар шактый күп. Барлык торак пунктлар һәм авыл хужалыгы предприятияләре дә каты өслекле юллар белән тәэмин ителмәгән.

Шәһәрләрдә һәм торак пунктларда юл-транспорт һәлакәтләре юлның билгеле бер урыннарында, ешрак юл чатында туплану тенденциясенә ия. Юл-транспорт һәлакәтенең иң югары ешлыгы булган участоклар аша үтү куркыныч тудыра. Бу урында юл-транспорт һәлакәтенең югары ешлыгы юлның үзендә дәрәс булмаган формада булу яки хәрәкәтне уйламыйча көйләү белән бәйлә булырга мөмкин.

Россия Федерациясенең 2030 елга кадәр транспорт стратегиясе концепциясендә 2035 елга кадәр чорга фараз белән транспортны үстерү өлкәсендә дәүләт сәясәтенең игълан ителгән максатларыннан берсе булып, транспорт системасының комплекслы иминлеген һәм тотрыклылыгын арттыруны да кертеп, икътисадның конкурентлыкка сәләтен һәм халыкның тормыш сыйфатын арттыру өчен шартлар тудыру тора.

Шулай итеп, юл хәрәкәтендә катнашучыларның гомерен һәм сәламәтлеген саклап калу (юлларда дисциплинаны, юл инфраструктурасының сыйфатын арттыру, юл хәрәкәтен оештыру, зыян күрүчеләргә медицина ярдәменә сыйфатын һәм оперативлыгын арттыру һ. б. исәбенә) һәм, нәтижәдә, юл-транспорт һәлакәтләреннән демографик һәм социаль-икътисади зыянны һәм алардан килгән зыянны киметү бурычлары транспорт хәрәкәтенең өстенлекле бурычлары белән килештерелә. озақ сроклы һәм урта сроклы перспективада Россия Федерациясе стратегияләре һәм халыкның кимү темпларын киметүгә юнәлдерелгән, аның санын арттыру өчен шартлар тудыру.

Юл-транспорт һәлакәтләренә бәйлә проблемаларны нәтижәле хәл итү һәм аның күрсәткечләрен алга таба дөньяның алга киткән илләре дәрәжәсенә кадәр киметү өчен юл хәрәкәте иминлеген арттыру чараларын системалы рәвештә гамәлгә ашыруны дәвам итү һәм аларны финанс ресурслары белән тәмин итү зарур, шуңа бәйлә рәвештә юл хәрәкәте иминлеген арттыру буенча комплекслы чараларны гамәлгә ашыруны институциональ тәмин итү максатларында алга таба үстерүне таләп итә.:

жәмгыятьнең юл хәрәкәтенең куркынычлыгын, юлларда куркынычсыз хәрәкәтне тәмин итү буенча дәүләт мөмкинлекләрен һәм чараларын аңлау балансын саклау;

Россия Федерациясе законнарының хәрәкәттә катнашучыларның агрессив һәм хокукка каршы үз-үзләрен тотышына йогынты ясау мөмкинлекләреннән һәм башка чаралардан файдалануны киңәйтү;

транспорт чаралары һәм жәяүлеләр хәрәкәтен оештыру өлкәсендә оештыру-хокукый һәм оештыру-техник функцияләргә гамәлгә ашыру мәсьәләләрен жайга салу;

юл-транспорт инфраструктурасы элементларын юл хәрәкәте иминлегенә өлешендә норматив таләпләргә туры китерү;

Россия Федерациясе субъектларын һәм муниципаль берәмлекләргә юл хәрәкәте иминлеген һәм аларның нәтижәгә ирешүдә икътисади кызыксынуын тәмин итү чараларын финанслауға һәм гамәлгә ашыруға жәлеп итү механизмнарын системалы рәвештә эшләү;

Гамәлдәге проблемаларны хәл итүне нәтижәле дәвам итү программаны кабул итү һәм алга таба гамәлгә ашыру юлы белән юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә дәүләт идарәсе нигезе сыйфатында программа-максатчан методны куллануны озайтү шартларында гына мөмкин, чөнки бу:

юл хәрәкәте иминлеген арттыру буенча аварияләр сәбәпләренә нигезле һәм системалы йогынты ясый торган өстенлекле чаралар системасын формалаштырырга;

федераль, региональ һәм жирле дәрәжәләрдә юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә, шулай ук башкарма хакимиятнең федераль органнарының, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнарының һәм жирле үзидарә органнарының ведомствоара һәм дәрәжәара хезмәттәшлегенә һәм координациягә өлкәсендә идарәнең нәтижәлеләгән арттырырга;

дәүләт ресурсларын юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә өстенлекле максатларга һәм бурычларга туры килә торган чараларны гамәлгә ашыруга тупларга;

нәтижәгә юнәлдерелгән бюджет планлаштыру принципнарын кулланарга.

II. Программаның максаты һәм бурычлары, аны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары, шулай ук аны үтәү барышын чагылдыра торган максатчан индикаторлар һәм күрсәткечләр

Программаның максаты булып юл-транспорт һәләкәтләре нәтижәсендә һәләк булган затлар санын һәм юл-транспорт һәләкәтләре санын киметү тора. Бу безгә халыкның автомобильләшүе алга киткән илләргә хас юл хәрәкәте иминлеге дәрәжәсенә яқынаерга, аварияләр күрсәткечләрен киметергә һәм, димәк, проблеманың социаль кискенлеген киметергә мөмкинлек бирәчәк.

Программаның максатларына ирешү шартлары түбәндәге бурычларны хәл итүдән гыйбарәт:

юл хәрәкәтендә катнашучыларның үз-үзләрен куркыныч тотышын кисәтү;

машина йөртүчеләрне әзерләү һәм аларны юл хәрәкәтендә катнашуга керту системасын үстерү;

балаларның юл-транспорт травматизмын киметү;

районда транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәтен оештыруны камилләштерү;

тиешле хезмәтләрнең юл-транспорт һәләкәте урынына килү вакытын кыскарту, юл-транспорт һәләкәтләре нәтижәсендә зыян күргән затларга ярдәм күрсәтү эшчәнлегенең нәтижәлелеген арттыру;

транспорт чараларының иминлек дәрәжәсен арттыру;

идарәнең жирле дәрәжәсендә юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү өлкәсендә идарә системасы эшчәнлегенең нәтижәлелеген арттыру;

юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү өлкәсендә башкарма хакимият һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлегенең хокукый нигезләрен камилләштерү, күрсәтелгән өлкәдә ижтимагый мөнәсәбәтләрне регламентлаудагы житешсезлекләрен һәм каршылыкларны бетерү.

Программаны гамәлгә ашыру индикаторлары һәм күрсәткечләре 1 нче кушымтада китерелгән.

Программа 2025 елга исәпләнгән.

Программа буенча түбәндәге чараларны гамәлгә ашыру планлаштырыла:

юл-транспорт һәләкәтләрен китереп чыгара торган һәм юл - транспорт һәләкәтләрендә зыян күрүчеләргә медицина ярдәме күрсәтү мөмкинлеген һәм сыйфатын киметә торган аеруча әһәмиятле факторларның йогынтысын киметү;

юл хәрәкәте иминлеге проблемаларына ижтимагый мөнәсәбәтне үзгәртү;

башкарма хакимият органнарының һәм жирле үзидарә органнарының юл-транспорт һәләкәтләрен киметү өчен җаваплылыгын стимуллаштыру.

Программада автомобиль юлларында һәләкәтләрнең максатчан торышына ирешүне дөвам итүгә һәм Нурлат районында һәләкәтләргә бәйле везгыятьте дисбалансны жиңүгә юнәлдерелгән һәм юл-транспорт травматизмын киметү бурычларына дифференциацияле якин килүгә һәм районның федераль һәм жирле бюджеты акчалары исәбеннән юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итүгә.

III. Программа Чаралары

Программа чараларын финанслау республика, жирле бюджет һәм бюджеттан тыш чыганаclar акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла. Программа чаралары комплексы программа юнәлешләре буенча капитал салуларга һәм башка ихтыяҗларга чыгымнар статьялары буенча формалаштырыла һәм финанслана.

Балаларның юл хәрәкәтендә куркынычсыз катнашуын тәэмин итү юнәлеше кысаларындагы эшчәнлек балаларны һәм яшүсмерләрен укытуны күздә тота.

Юл хәрәкәте кагыйдәләренә, балаларда юлларда үз-үзеңне куркынычсыз тоту күнекмәләрен формалаштыру, балаларның юл хәрәкәтендә катнашу дисциплинасын ныгыту һәм контрольдә тоту һәм балаларның юл хәрәкәтендә куркынычсыз катнашуы өчен шартлар тудыру.

Транспорт чаралары һәм жәяүлеләр хәрәкәтен оештыру системасын үстерү, юл шартларының иминлеген арттыру юнәлеше кысаларындагы эшчәнлек жәяүлеләрнең юл хәрәкәтендә куркынычсыз катнашуын тәэмин итүне, юл хәрәкәтенең куркыныч участокларын, бөкеләрне һәм бөкеләрне бетерүне һәм профилактикалауны, имин һәм нәтижәле трафикны тәэмин итү максатында транспорт планлаштыруын оештыруны, интеллектуаль транспорт системаларын үстерүне, пассив һәм юлларның һәм юл инфраструктурасының авариядән соңгы куркынычсызлыгы.

Юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә ярдәм күрсәтү системасын үстерү юнәлеше кысаларындагы эшчәнлек юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә медицина ярдәме күрсәтүнең оперативлыгын һәм сыйфатын тәэмин итүне, медицина учреждениеләрнең территориаль мөмкинлекләрен тәэмин итүне, юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә ярдәм күрсәтүдә катнашучы хезмәтләрнең координация дәрәжәсен арттыруны, беренче ярдәм күрсәтү өлкәсенә яңа технологияләр кертүне күздә тоту юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә.

IV. Программаны ресурслар белән тәэмин итү

Программаны ресурслар белән тәэмин итүне планлаштырганда финанс-бюджет өлкәсендәге район дәрәжәсендәге реаль вәзгыять, аварияләрнең торышы, юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү проблемасының югары икътисадый һәм социаль-демографик әһәмияте, шулай ук аны хәл итүнең реаль мөмкинлеге исәпкә алынды.

Программа чараларын финанслау җирле бюджет, Татарстан Республикасы бюджеты һәм бюджеттан тыш чыганаclar хисабына гамәлгә ашырылачак.

Программаны финанслауның гомуми күләме 2025 елда 39,0 млн. сум тәшкил итә, шул исәптән җирле бюджеттан – 4,0 млн. сум, Татарстан Республикасы бюджетыннан – 35,0 млн. сум.

Программаны юнәлешләр буенча финанслау күләмнәре 2 нче кушымтада китерелгән.

Программаны җирле бюджет һәм башка чыганаclar исәбеннән финанслау күләмнәре юнәлешләр буенча 3 нче кушымтада китерелгән.

«2025 елга Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районында юл хәрәкәте иминлеген арттыру» максатчан программасына кушымта

Программа-максатчан метод булган шартларда авариялелекнең көтелә торган күрсәткечләре

	2023 ел			2024
	Прогноз	Факт	Тайпылыш	
Юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә һәлак булган затлар саны, кеше	5	1	-4 (-80%)	5